

DOGMATİK İMAN

Kelime olarak yabancı bir kelime üzerinden imanım bir rúknü üzerine bir bölüm çalışacağım.

Önce dogma kelimesinin bir anlamını öğrenelim.

DOGMA: Doğruluğu deneyden geçirilmeden, sınanmadan kabul edilen, olduğu gibi benimsenen ve öğretinin ya da ülkünün dayanağı yapılan öğretisi, sav.

Kelime manasındanda anlaşıldığı üzere felsefi bir terim olan dogma kelimesi gelişen bilim ve teknoloji ile beraber inanmayanlar için ehl-i imanın inanclarını tezyif etmek ve onların iman esaslarının duygusal seviyede kuru bir inanış olduğunu ifade için kullanılır hale geldi.

Tabi bu sui zanna uğramamızda bizim de rolümüz büyük zira maalesef ehl-i iman olarak bizim bir çok iman hakikatına dair imanımız doğruluğunu deneysellemediğimiz çoğu ön kabullenisten ibaret, kültür ve taklide bina edilmiş bir vaziyette

Fakat Kur'anı elimize alıp üzerine biraz çalışma yaptığımızda göreceğimiz şü ki Kur'an beni iman etmekle mükellef kıldığı bütün iman esaslarını insaniyetimle yani akıl, kalp, vicdan, şuur gibi yönlerimle tasdik ederek kabul etmemi iman etmemi istiyor. Dogmatik yani taklidi imanın en büyük dushmanı başta Kur'an'ın kendisidir.

u
Bu manayı tasdik sadedinde Kur'an'ın bu tasdike dayalı iman rüknü eğitimine bir numune olarak LA'İLAHE 'İLALLAH yani iman-ı billah rüknüne dair bir metod çalışması yapacağım.

Bediüzzaman hazretleri bir tevhid şaheseri olan Yirminci Mektub isimli risalede her vakit hususan sabah ve akşam vakitlerinde zikrettiğimiz

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ

kelime-i tevhidiyesini tefsir ediyor. Onbir kelimededen oluşan bu kelime-i tevhidden imanın rükünlerine hassaten iman-ı billaha dair tahkiki iman delilleri ders veriliyor. Özellikle iman-ı billah rüknü Kur'ani bir metoddla zihinsel bir kesinlik ve kalbi tatmin metodu ile insanıyetin tasdikine bina edilerek iman edilen bir hakikat haline getiriliyor.

Burası çok önemli din zihinsel bir kesinlik kalbi bir tatminden ibarettir. Yani aklen ikna kalben tatmin olmaya bina edilir. Akıl kalp ittifakını sağlamadan yalnızca akıl ile akıl merkezli ve akılcı olursak dinin yalnızca felsefesini, yalnızca kalp ile gidip akli iptal edersek dini gerçeklikten koparıp hayalata mistik olay ve hadiselerle boğmuş oluruz. O yüzden akıl ve kalp ittifakı çok önemli bir esastır.

(İsm-i A'zam noktasında tevhidin isbatına muhtasar bir işaretir)

BİRİNCİ KELİME:

LA İLAHE İLLALLAH kelime-i kudsiyesi birinci kelime olarak tefsir ediliyor. Burada dikkat etmem gereken bir husus Kur'an ve hadiste ve bunların bu asırdaki tefsiri olan Risale-i Nur hakikatlarında ki kelime ve kavramları çok dikkatli analiz etmek olmalı. LA İLAHE İLLALLAH kelimesi klasik tefsir ve kültürel öğrenimde hafızamıza "Allah'tan başka ilah yoktur" şeklinde yerleşmiş. Bu meal tarzı beni otomatikman dogmatik yani doğruluğu deneyden geçirilmemiş, sınanmamış bir kabullenişe itiyor.

Burada kelime ve kavramlar üzerine ciddi düşünmenin önemi bir kez daha ortaya çıkıyor.

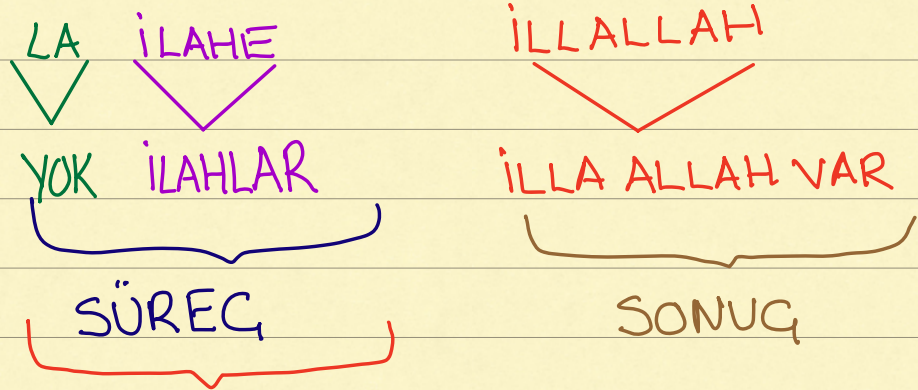
Kelime ve kavramlar hakikatın giriş kapısıdır.

Okuduğumuz her eserde bu ister Kur'an olsun ister hadis ister tefsir. Cümle içinde zikredilen kelime ve kavramlara çok dikkat edilmesi gerekir. Kelime ve kavramlara geleneksel ve ezbere dayalı anlamlar ile anlamdırıp bırakırsam çok büyük mana kapılarını bir daha hiç açılmayacak şekilde kapamış olurum.

Kelime ve kavramlar hakikatin giriş kapısıdır. Özellikle Kur'an ve hadislerin bu aşındaki tefsiri manevisi olan Risale-i Nur eserlerinde kelime ve kavramlar ifade edilecek mananın giriş kapısıdır.

Kapıdan içeri girip hakikat sarayında doluşmanın yolu bu kelime ve kavramlar üzerinde yoğunlaşmaktır. Kelime ve kavramı geleneksel manasının yanında konu ve metod bütünlüğü içerisinde bakılarak değerlendirmek gramer yapısından kelime kök ve türevlerine kadar araştırıp bu geniş perspektiften değerlendirmek gerekir ki teodid edilmiş hakikatlar suyumuzda yer bulsun.

LA İLAHE İLLALLAH kelimesi üç aşamalı ele alınması gereken bir kelam. Bu üç aşama anlaşılmasız özellikle süreç kısmı olan iki adım atlanırsa hem çalışacağım yer hemde Kur'an'ın yüzlerce ayetinde ifade edilen manalar abes teskil eder manasız kalır.

AYETLERİMİZİ ONLARA
AFAKTA VE ENFÜSTE GÖSTERECEĞİZ

{FUSSİLET - 53}

Öncelikle zor olan nefiy yani reddir. La yani yok demek ilahlar yok demek hakikatta bir bilgi en azından bir gözlem gerektirir. Tesbihatta viridi zebanımız olan

"BİL Kİ ALLAH'TAN BAŞKA İLAH YOKTUR" {MUHAMMED-19}

ayeti Allah'tan başka ilah olmadığına imanı bilgiye dayandırıyor. Allah'ın varlığı Allah gösterilerek isbatlanmaz. Zaten mahluk seviyesinde görebildiğim bir varlığa ilah demem. Kur'an Allah'ın varlığını varlık sahasında benim her an müşahade ettiğim varlıklar üzerinden isbatlıyor. Ben insanıyetimi kullanarak var oluşuma ve kainattaki mevcudatın var oluşuna baktığım zaman bu var oluşun varlık cinsinden bir şey tarafından varedilemeyeceğini anlarım. Dolayısıyla bu insanıyetin kullanımı ve deney hükmündeki müşahadeye dayalı bir bilgi ile iman diye ifade edilen hakikat ortaya çıkar. iman asla bir ön kabulleniş olmamalı ve olmaz müşahadeye dayalı insanıyetin kullanımının anlamı olan cüz'i ihtiyarının sarfıyla kulun kalbine bırakılan bir nurdur.

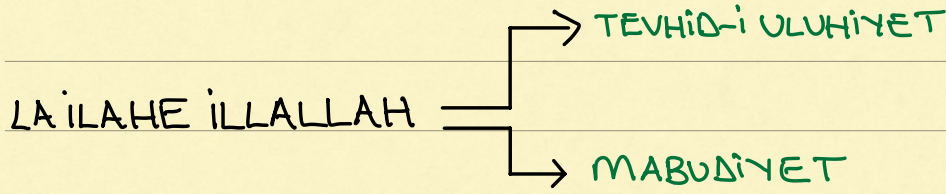
Ele alacağım bölüm LA İLAHĒ İLLALAH hakikatını bu metod üzerine bina ederek anlatıyor.

(İsm-i A'zam noktasında tevhidin isbatına muhtasar bir işarettir)

BİRİNCİ KELİME:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

da, bir tevhid-i uluhiyet ve mabudiyet vardır. Şu mertebenin gayet kuvvetli bir bürhanına şöyle işaret ederiz ki: Şu kâinat yüzünde, hususan zeminin sahifesinde, gayet muntazam bir faaliyet görünüyor. Ve gayet hikmetli bir hallakiyet müşahede ediyoruz. Ve gayet intizamlı bir fettahiyyet, yani herşey'e lâyık bir şekil açmak ve suret vermek aynelyakîn görüyoruz. Hem gayet şefkatli, keremli, rahmetli bir vehhabiyyet ve ihsanat görüyoruz. Öyle ise, bizzarure şu hâl ve şu keyfiyet; Faal, Hallak, Fettah, Vehhab bir Zât-ı Zülcelal'in vücub-u vücudunu ve vahdetini isbat eder, belki ihsas eder. Evet mevcudatın mütemadiyen zevalleri, tazelenmeleri gösteriyor ki, o mevcudat; bir Sâni'-i Kadîr'in kudsî esmasının cilveleri ve envâr-ı esmaiesinin gölgeleri ve e'falinin eserleri ve kalem-i kader ve kudretin nakışları ve sahifeleri ve cemal-i kemalinin âyineleridir.

Tevhid-i uluhiyyet yani kainatta herşeye samil ve hariçte hiçbir varlığın dışında kalmadığı bir güç mutlak ilim, kudret, iradeyi ifade eden hariçten hiç bir tasarrufa mahal vermeyen varlığın yani Vacib-ül Vücudu ona her an itaatin adı olan mabudiyetin varlığı kuvvetli bir bürhan olarak yani açıklıkla ve itiraza yer bırakmayacak kesinlikte ifade edilecek. Yani Kur'an bana imani hükümleri hassaten de konum olan iman-ı billahı akli, kalbi vicdani öyle bir kesinlikte anlatıyor ki netice suraya geliyor

Ben inandığım için Allah var değil, Allah var olduğu için ben Allah'a inanıyorum olacak. Yani dogmatik değil rasyonel zeminde bir iman dersi veriliyor ve verilecek.

BİRİNCİ KELİME:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

da, bir tevhid-i uluhiyet ve mabudiyet vardır. Şu mertebenin gayet kuvvetli bir bürhanına şöyle işaret ederiz ki: **Şu kâinat yüzünde, hususan zeminin sahifesinde, gayet muntazam bir faaliyet görünüyor. Ve gayet hikmetli bir hallakiyet müşahade ediyoruz. Ve gayet intizamlı bir fettahiyet, yani herşeye layık bir şekil açmak ve suret vermek aynelyakın görüyoruz.** Hem gayet şefkatli, keremli, rahmetli bir vehhabiyyet ve ihsanat görüyoruz. Öyle ise, bizzarure şu hâl ve şu keyfiyet; **Faal, Hallak, Fettah, Vehhab** bir Zât-ı Zülcelal'in vücub-u vücudunu ve vahdetini isbat eder, belki ihsas eder. Evet mevcudatın mütemadiyen zevalleri, tazelenmeleri gösteriyor ki, o mevcudat; bir Sâni-i Kadîr'in kudsî esmasının cilveleri ve envâr-ı esmaiesinin gölgeleri ve e'falinin eserleri ve kalem-i kader ve kudretin nakışları ve sahifeleri ve cemal-i kemalinin âyineleridir.

Cümleyi tersten analiz edeceğim. İddia şu

<u>GÖRÜLEN MÜŞAHADE EDİLEN YER</u>	<u>FiİL</u>	<u>SIFAT (VASIF)</u>	<u>MEVSUF</u>
KAINAT YÜZÜ	HER AN İŞ BASINDA HER AN HİKMETLİ YARATAN	FAAL HALLAK	ZÂT-İ ZÜLCÉLAL
ZEMİN SAHİFESİ	HER ŞEYE LAYIK ŞEKİL AÇMAK SURET VERMEK ŞEFKATLİ KEREMLİ RAHMETLİ İHSAN	FETTAH VEHHAB	

Fussilet suresindeki "Ayetlerimizi onlara afakta enfis-
te onlara göstereceğiz" metodu ile kainatta bir Zât-ı
Zülcelalinin varlığını isbat için kainat hususan
zemin sahifesinde **dört fiilin farkındalığı üzerine**
bina edilmiş dört vasıflı bir mevsufun varlığını
isbat ediyor.

Burada daha önceki derslerde ifade ettiğimiz
çok önemli bir manayı tekrar nazara vermek
gerekliyor. Zira tek tarafı ve çok yanlış bilinen
bir mana maalesef bizleri dogmatik bir imana
sürükleyip, tahkiki iman eğitiminin önemini tezyif
ediyor.

İsbat kavramı tek yönlü olarak ele alınmasına bina-
en **isbata ihtiyacı olanın imanda zaafiyeti vardır**
dolayısı ile kim isbat üzerine çalışıyorsa o nispette
süphesi çoktur düşüncesi ile tahkiki iman eğitiminin ge-
rekli olmadığı ve bu Kur'ani bir metod olan isbata
dayalı eğitim metodunu takip eden Risale-i Nur ha-
kikatları yalnızca ateistleri, deistleri, agnostikleri
ilzam edici eserler olarak görülüyor.

İsbat kelimesinin bilinen manası bir fikrin sıhhatini
sağlamlığını delillendirme yöntemi ile ifade etmek
anlamına geliyor ki bu bilinen tek yönlü anlamı.

İsbatın diğer ve çok önemli bir anlamı bir fikri
bir hükümü "sabit kılma", "muhkem kılma" anlamına
gelir ki bu anlam Kur'an'ın bir eğitim metodudur.

Ayetlerde bir çok mes'ele özellikle imanın altı esa-
sına dair mes'eleler Kur'an'ın birinci muhatabı olan
ehl-i imana isbat yöntemi ile ders verilir.

Bu suretle ehl-i imanını imanını taklidden, iddiadan
dogmatik olmaktan kurtarıp kalbi bir bilgi ve mutmain-
lik olan yökün derecesine, şuhud derecesine geti-
rir. Dolayısı ile "ben iman ediyorum" demekle
iman olmaz. İnsan fıtraten inandığı hakikata
kalbi bir mutmainlik içerisinde inanmak şahid
olmak ister. Bu hakikat bana Kur'an tarafından
İbrahim (AS) üzerinden ders verilir.

Ayet

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ أَرِنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَىٰ قَالَ أَوَلَمْ تُؤْمِنْ قَالَ بَلَىٰ وَلَٰكِن لِّيَطْمَئِنَّ قَلْبِي قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً مِنَ الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ اجْعَلْ عَلَىٰ كُلِّ جَبَلٍ مِنْهُنَّ جُزْءًا ثُمَّ ادْعُهُنَّ يَأْتِينَكَ سَعْيًا وَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٦٠﴾

Meal (Kur'an Yolu)

(260) İbrâhim "Rabbim! Ölüleri nasıl diriltiyorsun, bana göster!" deyince, rabbi "Yoksa inanmıyor musun?" demişti. O "Hayır inanıyorum, fakat kalbim tam kanaat getirsin diye" cevabını verdi. Rabbi "Kuşlardan dört tane al, onları kendine alıştır, sonra (parçalayıp) her bir tepeye onlardan bir parça bırak, sonra onları çağır. Koşarak sana gelecekler ve şunu bil ki, Allah hep galiptir ve hikmet sahibidir" buyurdu.

Kur'an'ın imana dair ayetleri kişiyi dil ile ikrar ettiği imanı insanîyetin kullanımı ile kalben tasdik ederek mutmainlik içinde bir imana ulaşır bu iman hakikatının kişide subut bulması, sağlam ve muhkem hale gelmesini istiyor.

Eğer bu kalbi mutmainlik hali oluşmayınca iman hayata tesir etmiyor ve hayata hayat olmuyor. Küçük bir misal

Dünyanın fani geçici olduğunu biliyoruz. Kur'an bize dünyayı oyun ve eğlence yeri olarak tanıttıyor. Bunun mukabilinde ahiretin hadsiz güzelliğini ve bu dünyanın bütün şasesıyla ahirete nisbeten bir zindan hükmünde olduğuna da iman ettiğimizi iddia ediyoruz. Ama bu fani dünyada muvakkat bir dünya kazanç vâruna bazen namazı terk edi-

yoruz. bazen faize giriyoruz ve Coğu zaman beni dünya hayatına boğdurmayaacak kavî ve tahkiki ahiret imanını bana kazandıracak tahkiki iman eğitimini okumalarımı, sohbetimi ve zikirlerimi terk ediyorum. Sebeeb ahirete iman rûknünün dilde iddia olarak kalıp kalbe nüfuz etmeyerek sabit kalmaması.

Dolayısı ile şurlu her ehl-i iman iman esaslarına tahkiki bir şekilde iman etmek için marifetullah çalışmalarını yaparak isbata ihtiyacı vardır.

ANA KONUYA DEVAM EDİYORUM

Kainat yüzünde zemin sahifesinde insanîyetimi kullanarak dört fiillin farkındalığına bina edilmiş dört vasıflı bir mevsufu buluyoruz

GÖRÜLEN
MÜSAHADE
EDİLEN YER

FiİL

SIFAT
(VASIF)

MEVSUF

KAINAT
YÜZÜ

HER AN İŞ
BASINDA

FAAL

HER AN
HİKMETLİ YARATAN

HALLAK

ZÂT-I
ZÜLCÉLAL

ZEMİN
SAHİFESİ

HER ŞEYE LAYIK
ŞEKİL AÇMAK SURET
VERMEK

FETTAH

ŞEFAKATLİ KEREMLİ
RAHMETLİ İHSAN

VEHHAB

Bu fiillerin faili varlık
cinsinden hiç bir şey olamaz

Bu vasıflarla
bunları yapan kim?

LA İLAHE

İLLALLAH

SÜREÇ

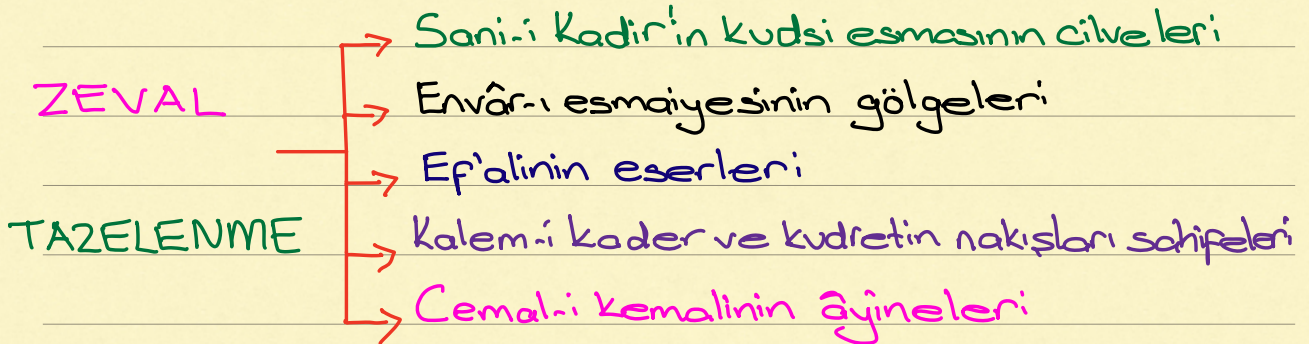
SONUÇ

Kainat yüzünü hususan zemin sahifesini insanıyetimi kul-
lanarak süzdüğümde baktığımda bu fiiller çok net
olarak müşahade ediliyor. İnsan olarak her fiil arka-
sında faili aramak fitri bir ihtiyaç, faili bulmak yetmez
o failin o fiil ile gözükken vasıflarını bilmek tanımak
yine insanıyetin bir gereksinimi ve bütün bu faaliye-
tin varlık sahasında başka bir varlık tarafından
yapılamayacağıının idraki ilallah sonucunu veriyor.
Bu varlık sahasından her hangi bir şeyle açıkla-
namayacak var oluşun sahibi kim sorusu ve
bu varlık ile ifade edilen özellikler, güzellikler,
neyi ve kimi işaret ediyor sorusunun cevabı
bütün bu dört ayaklı fiil ve o fiilin ifade et-
tiği vasıfların kaynağı gelecek cümle ile
ifade ediliyor.

ve insanat görüyoruz. Öyle ise, bizzatire şu har ve şu keyfiyet, f'aa, f'anaak, f'ettari, verimab bir zat'ı Zaiicelerin vücud'u vücudunda ve
vahdetini isbat eder, belki ihsas eder. Evet **mevcudatın mütemadiyen zevalleri**, **tazelenmeleri** gösteriyor ki, **o mevcudat**, bir Sani-i Kadir'in
kudsi esmasının cilveleri ve **envâr-ı esmaiyesinin gölgeleri** ve **ef'alinin eserleri** ve **kalem-i kader** ve kudretin nakışları ve **sahifeleri** ve **cemal-**
kemalinin âyineleridir.

MEVCUDATTA
GÖZÜKEN

İFADE ETTİĞİ MANALAR

Burada ifade edilen gözleme ve farkındalığa dayanan insanîyetin kullanımı ile tasdik edilen fiil ve fail ilişkisine dayandırılarak tahkik hale getirilmiş bir rasyonel iman hakikatı ifade edildi. Konunun devamında bu iman hakikatını kainat zemin üzerinde ifade ettiği gibi bu hakikatı teyid eden, tasdik eden sair noktalarda şu şekilde sıralanmış.

Şu hakikat-ı uzmaya ve şu tevhidin mertbe-i ulyasına, şu kâinatın sahibi, bütün gönderdiği mukaddes kitaplar ve suhurlarıyla o tevhidi gösterdiği gibi; bütün ehl-i hakikat ve kâmilin-i nev'-i beşer tahkikatlarıyla ve keşfiyatlarıyla, aynı mertbe-i tevhidi gösteriyorlar. Ve kâinat dahi, acz ve fakrıyla beraber, mazhar olduğu daimî mu'cizat-ı san'atın ve havarik-i iktidar, hazain-i servetin şehadetiyle, aynı mertbe-i tevhide işaret eder. Demek Şahid-i Ezelî bütün kütüb ve suhurlarıyla ve ehl-i şühud bütün tahkikat ve küşûfuyla ve âlem-i şehadet bütün muntazam ahval ve hakîmane şuanatıyla o mertbe-i tevhidde bil'icma' ittifak ediyorlar.

LA İLAHİ İLALLAH HAKİKATININ BÜRHANLARI

- 1- Gönderilen bütün mukaddes kitaplar, suhurlar
- 2- Ehl-i hakikat ve kâmilin-i nev'-i beşer tahkikatları ve keşfiyatları
- 3- Kainat dahi acz ve fakrıyla mazhar olduğu daimî mu'cizat-ı san'atın, havarik-i iktidar, hazain-i servetin şehadeti

İşte Kur'an'ın ders verdiği iman kainat ve zemin sahifesinde müşahade ettiğim bu fiillerin şehadetine istinad ederek bu fiiller üzerinde faili haber veren mukaddes kitapların teyidi ve bu kitaplar ile tahkik hale gelip insanîyetini işletip tahkikat yapan keşif yapan insanlara ve kâinatın içinde her mevcudun kendisine ait olmayan

ve asla kendi basıyla muvaffak olamayacağı sanat, iktidar ve servetlerine istinaden verilen içi lebaleb suur, tahkik dolu bir imandır. Kesinlikle dogmatik ve ön kabul şartlanma değildir.

İşte o Vahid-i Ehad'i kabul etmeyen, ya nihayetsiz ilahları kabul edecek veyahut ahmak Sofestâi gibi hem kendini, hem kâinatın vücudunu inkâr edecek.

Bu kadar tahkik sürecinden sonra LA İLAHE İLALLAH hakikatını kabul etmeyen kabul edeceği iki sık kalıyor.

LA İLAHE İLALLAH HAKİKATINI KABUL ETMEYEN

1- Nihayetsiz ilahları kabul edecek

2- Ahmak sofestâi gibi hem kendini hem kâinatın vücudunu inkâr edecek.

Elhasıl:

İmanın rükünleri ve konum olan iman-ı billah hakikatı asla dogmatik değildir. Kur'an iman hakikatlarını insanîyetin kullanımı ile ulaşılabilecek rasyonel bir zeminde ifade ve isbat eder. Bunun aksini iddia etmek insanîyeti inkâr, kâinatı ve var oluşu inkâr etmek kadar gülünatür. Son cümle ile dersimi bitiriyorum.

Evet dünyada en ziyade hayret edilecek birşey varsa, o da bu inkârdır. Çünkü kâinatın mevcudatındaki hadsiz intizam ve hikmetleriyle, vücud ve vahdetine şahidler bulunduğu halde; onu görmemek, bilmemek, ne derece körlük ve cehalet olduğunu, en kör cahil de anlar. Hattâ diyebilirim ki; ehl-i küfrün içinde, kâinatın vücudunu inkâr ettiklerinden ahmak zannedilen Sofestâiler, en akıllılardır. Çünkü kâinatın vücudunu kabul etmekle Allah'a ve Hâlık'ına inanmamak kabil ve mümkün olmadığından, kâinatı inkârâ başladılar. Kendilerini de inkâr ettiler. "Hiçbir şey yok" diyerek akıldan istifa ederek, akıl perdesi altında sair münkirlerin hadsiz akılsızlıklarından kurtulup, bir derece akla yanaştılar.